

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/185/2022
Identifikačné číslo spisu:	2708899912
Dátum vydania rozhodnutia:	27.09.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Halušková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:2708899912.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Haluškovej a členov senátu JUDr. Jany Bajánkovej a JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. v spore žalobkyne T.. W. O.W., narodenej XX. B. XXXX, U., U. XXX/X, proti žalovaným 1/ K. O., narodenému XX. J. XXXX, U., J. XXXX/XX, zastúpenému advokátkou JUDr. Alenou Arbetovou, Holíč, Námestie sv. Martina 3A, 2/ T.. T. C., narodenej XX. Y. XXXX, U., J.. S. XXXX/XX, 3/ Q. O., narodenej XX. T. XXXX, U., U. XXXX/XX, zastúpenej advokátkou JUDr. Alenou Arbetovou, Holíč, Námestie sv. Martina 3A, 4/ P. T., narodenej XX. K. XXXX, U., U. XXXX/XX, o zriadenie vecných bremien po zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, vedenom na bývalom Okresnom súde Skalica pod sp. zn. 2C/156/2008, o dovolaní žalovaného 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 30. marca 2022 sp. zn. 26Co/36/2021 takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalobkyni voči žalovanému 1/ náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. (od 01. júna 2023 bývalý) Okresný súd Skalica (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 03. mája 2016 výrokom I. zriadil vecné bremeno spočívajúce v práve prechodu cez pozemok parcely registra C KN parc. č. 8004/3, vinica vo výmere 2924 m² v prospech vlastníkov pozemkov parcely registra C KN parc. č. 8003, vinica vo výmere 2924 m² a parc. č. 8004/6, orná pôda vo výmere 2900 m², všetky v k. ú. U., tak, ako je vecné bremeno zakreslené na geometrickom pláne č. 2C/156/2008 zo dňa 06. decembra 2013, vyhotovenom N.. G. A., znalcom z odboru geodézia a kartografia, schválenom Okresným úradom Skalica, katastrálnym odborom dňa 23. decembra 2013 pod č. 552/13, a to v šírke 1,5 metra, výrokom II. zriadil vecné bremeno spočívajúce v práve prechodu cez pozemok parcely registra C KN parc. č. 8004/4, vinica vo výmere 2924 m² v prospech vlastníka pozemku parcely registra C KN parc. č. 8004/6, orná pôda vo výmere 2900 m², obidva pozemky nachádzajúce sa v k. ú. U., tak, ako je zakreslené na geometrickom pláne č. 2C/156/2008 zo dňa 06. decembra 2013, vyhotovenom N.. G. A., znalcom z odboru geodézia a kartografia, schválenom Okresným úradom Skalica, katastrálnym odborom dňa 23. decembra 2013 pod č. 552/13, a to v šírke

1,5 metra, výrokom III. zriadil vecné bremeno spočívajúce v práve prechodu cez pozemok parcely registra C KN parc. č. 8004/5, vinica vo výmere 2900 m² v prospech vlastníka pozemku parcely registra C KN parc. č. 8004/6, orná pôda vo výmere 2900 m², obidva v k. ú. U., tak, ako je zakreslené na geometrickom pláne č. 2C/156/2008 zo dňa 06. decembra 2013, vyhotovenom N.. G. A., znalcom z odboru geodézia a kartografia, schválenom Okresným úradom Skalica, katastrálnym odborom dňa 23. decembra 2013 pod č. 552/13, a to v šírke 1,5 metra, výrokom IV. rozhodol, že geometrický plán č. 2C/156/2008 zo dňa 06. decembra 2013, vyhotovený N.. G. A., znalcom z odboru geodézia a kartografia, schválený Okresným úradom Skalica, katastrálnym odborom dňa 23. decembra 2013 pod č. 552/13 je neoddeliteľnou súčasťou rozsudku Okresného súdu Skalica č. k. 2C/156/2008-827 zo dňa 03. marca 2015, výrokom V. rozhodol, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, výrokom VI. uložil predchádzajúcemu žalobcovi G.. N.. Y. O., nar. XX. T. XXXX, zomr. XX. H. XXXX, žalovanej v 1. rade, žalovanej v 2. rade a žalovanej v 4. rade povinnosť zaplatiť na účet Okresného súdu Skalica náhradu trov konania štátu, každý v sume 398,22 eura, do troch dní od právoplatnosti rozsudku a výrokom VI. rozhodol, že vo zvyšku trovy konania znáša štát.

1.1. Z dôvodov rozsudku vyplýva, že právny predchodca žalobcu Y. O., narodený XX. Y. XXXX sa žalobou podanou proti pôvodným žalovaným K. O., H. O., T.. T. C. a Q. O., po pripustení jej zmien, domáhal zrušenia podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam zapísaným na liste vlastníctva č. XXXX pre obec a k.ú. U., a to parc. č. 8003, orná pôda o výmere 9885 m² a parc. č. 8004, vinice o výmere 5769 m² a ich vyporiadania reálnou deľbou podľa geometrického plánu N.. Y. R. č. 8/2002 z 27. januára 2003 tak, že do vlastníctva žalobcu bude prikázaná novovytvorená parc. č. 8003/1, orná pôda o výmere 3121 m², do vlastníctva žalovaného 1/ novovytvorená parc. č. 8003/2, orná pôda o výmere 3106 m², do vlastníctva žalovanej 2/ novovytvorená parc. č. 8003/5, orná pôda o výmere 3083 m², do vlastníctva žalovanej 3/ novovytvorená parc. č. 8003/3, orná pôda o výmere 3099 m² a do podielového spoluvlastníctva žalovaných 4/, 5/, 6/, 7/ novovytvorená parc. č. 8003/4, orná pôda o výmere 3085 m², každému v podiele 1. Súčasne navrhoval zriadenie vecného bremena v podobe práva prechodu pešo alebo ľahkým vozidlom cez parc. č. 8003/1, 8003/2, 8003/3, 8003/4 a 8003/5 v rozsahu medzi bodmi 913-101-106-105-104-103-102-984-913 vyznačenými na geometrickom pláne N.. Y. R. č. 8/2002 z 27. januára 2003.

1.2. Súd prvej inštancie rozsudkom z 03. marca 2015 (prvým v poradí) zrušil podielové spoluvlastníctvo strán sporu k nehnuteľnostiam zapísaným na liste vlastníctva č. XXXX Okresného úradu Skalica, katastrálneho odboru pre obec a kat. úz. U. C KN parc. č. 8003, orná pôda vo výmere 9885 m² a parc. č. 8004, vinice vo výmere 5769 m² a v geometrickom pláne vyhotovenom N.. G. A., znalcom z odboru geodézia a kartografia č. 2C/156/2008 zo 06. decembra 2013, schválenom Okresným úradom Skalica, katastrálnym odborom 23. decembra 2013 pod č. 552/13 zakreslený novovytvorený pozemok C KN parc. č. 8003, vinica vo výmere 2924 m² prikázal do výlučného vlastníctva žalobcu, novovytvorený pozemok C KN parc. č. 8004/3, vinica vo výmere 2924 m² prikázal do výlučného vlastníctva žalovaného 1/, novovytvorené pozemky C KN parc. č. 8004/2, ostatné plochy vo výmere 47 m² a parc. č. 8004/6, orná pôda vo výmere 2900 m² prikázal do výlučného vlastníctva žalovanej 2/, novovytvorený pozemok C KN parc. č. 8004/5, vinica o výmere 2900 m² prikázal do výlučného vlastníctva žalovanej 3/, novovytvorený pozemok C KN parc. č. 8004/4, vinica o výmere 2924 m² prikázal do výlučného vlastníctva žalovanej 4/, novovytvorený pozemok C KN parc. č. 8004/1, ostatné plochy o výmere 1035 m² prikázal do podielového spoluvlastníctva účastníkov (od 01. júna 2016 strán sporu), každému v podiele 1/5. Okresný súd tiež zriadil vecné bremeno spočívajúce v práve prechodu pešo cez pozemok C KN parc. č. 8004/3, vinica vo výmere 2924 m² v prospech vlastníkov pozemkov C KN parc. č. 8003, vinica vo výmere 2924 m² a parc. č. 8004/6, orná pôda vo výmere 2900 m² v rozsahu, v akom je zakreslené v geometrickom pláne č. 2C/156/2008 zo 06. decembra 2013, vyhotovenom N.. G. A., znalcom z odboru geodézia a kartografia, schválenom Okresným úradom Skalica, katastrálnym odborom dňa 23. decembra 2013 pod č. 552/13, vecné bremeno spočívajúce v práve prechodu cez pozemok C KN parc. č. 8004/4, vinica o výmere 2924 m² v prospech vlastníka pozemku C KN parc. č. 8004/6, orná pôda o výmere 2900 m² v rozsahu, v akom je zakreslené geometrickým plánom č. 2C/156/2008 zo dňa 06. decembra 2013, vyhotovenom N.. G. A., znalcom z odboru geodézia a kartografia, schváleným Okresným úradom Skalica, katastrálnym odborom dňa 23. decembra 2013 pod č. 552/13, vecné bremeno spočívajúce v práve prechodu cez pozemok C KN parc. č. 8004/5, vinica vo výmere 2900 m² v prospech vlastníka pozemku C KN parc. č. 8004/6, orná pôda o výmere 2900 m² v

rozsahu, v akom je toto vecné bremeno zakreslené geometrickým plánom č. 2C/156/2008 zo dňa 06. decembra 2013, vyhotovenom N.. G. A., znalcom z odboru geodézia a kartografia, schváleným Okresným úradom Skalica, katastrálnym odborom dňa 23. decembra 2013 pod č. 552/13. Okresný súd pritom vo výroku XI. rozhodol, že geometrický plán č. 2C/156/2008 zo dňa 06. decembra 2013, vyhotovený N.. G. A., znalcom z odboru geodézia a kartografia, schválený Okresným úradom Skalica, katastrálnym odborom dňa 23. decembra 2013 pod č. 552/13 je neoddeliteľnou súčasťou rozsudku. Súd prvej inštancie vo výroku XII. žalovanému 1/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi titulom vyporiadania náhradu vo výške 158,09 eura do troch dní od právoplatnosti rozsudku, vo výroku XIII. žalovanému 1/ povinnosť zaplatiť žalovanej 2/ titulom vyporiadania náhradu vo výške 43,70 eura do troch dní od právoplatnosti rozsudku, výrokom XIV. žalovanej 3/ povinnosť zaplatiť žalovanej 2/ titulom vyporiadania náhradu vo výške 59,28 eura, do troch dní od právoplatnosti rozsudku, výrokom XV. žalovanej 4/ uložil povinnosť zaplatiť žalovanej 2/ titulom vyporiadania náhradu vo výške 44,48 eura do troch dní od právoplatnosti rozsudku. O trovách konania okresný súd rozhodol tak, že žiadnemu z účastníkov právo na náhradu trov konania nepriznal (XVI. výrok), XVII. výrokom žalobcovi, žalovanému 1/, žalovanej 2/ a žalovanej 4/ uložil povinnosť zaplatiť na účet Okresného súdu Skalica náhradu trov konania štátu, každému v sume 398,22 eura, do troch dní od právoplatnosti rozsudku a výrokom XVIII. vo zvyšku náhradu trov konania štátu nepriznal.

1.3. Po rozhodnutí Krajského súdu v Trnave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) uznesením sp. zn. 26Co/212/2015 z 15. decembra 2015 zostalo predmetom konania zriadenie vecných bremien a náhrada trov konania (keďže rozsudok okresného súdu z 03. marca 2015 v časti zrušenia podielového spoluvlastníctva a jeho vyporiadania vrátane uloženia povinnosti zaplatiť náhradu nadobudol 19. februára 2016 právoplatnosť).

1.4. Súd prvej inštancie aplikoval § 136 ods. 1, 2, § 137 ods. 1, § 142 ods. 1, 3 a § 151o ods. 1, 3 Občianskeho zákonníka (v ďalšom aj „OZ“). V odôvodnení rozsudku uviedol, že pri zriaďovaní vecných bremien zobral po doplnení dokazovania do úvahy okolnosti, za ktorých zostali novozriadené parcely bez prístupu od stavieb súvisiacich s účelom ich využívania, negatívne účinky, ktoré so sebou zriadenie vecného bremena prináša, históriu vlastníckych vzťahov k pozemkom strán sporu, spôsob vyporiadania podielového spoluvlastníctva aj dôvody, ktoré k nemu viedli (oprávnené záujmy všetkých spoluvlastníkov, možnosť účelného využitia pozemkov vzhľadom na ich charakter aj jestvujúci spôsob ich užívania). Každéj strane sporu bola do výlučného vlastníctva prikázaná novovytvorená parcela v približne rovnakej výmere, no parcely pripadajúce žalobcovi a žalovanej 2/ bezprostredne nenadväzujú na spoločný dvor, kde majú postavené vinohradnícke domčeky, ale nachádzajú sa v hornej časti sporných nehnuteľností. Okresný súd konštatoval, že vybraná alternatíva z hľadiska umiestnenia novovytvorených nehnuteľností bola do istej miery znevýhodnením žalobcu a žalovanej 2/, ktoré v záujme čo najspravodlivejšieho usporiadania veci kompenzoval zriadením vecných bremien tak, aby aj oni za účelom plnohodnotného užívania svojich nehnuteľností mali na tieto zabezpečený prístup zo spoločného dvora.

1.5. Okresný súd zriadil vecné bremeno spočívajúce v práve prechodu, nie aj v práve prejazdu ľahkým vozidlom, malotraktorom, prívesným vozíkom (resp. s použitím poľnohospodárskej techniky) ako požadoval žalobca a žalovaná 2/, pretože v prípade potreby využitia mechanizmov môžu použiť hornú prístupovú cestu (parc. č. 7833). Rozsah vecného bremena okresný súd vymedzil tak, ako je zakreslený v geometrickom pláne č. 2C/156/2008 zo 06. decembra 2013, avšak len v šírke 1,50 metra, ktorá je na dosiahnutie účelu vecného bremena dostatočná (podľa štátnej technickej normy - STN 73 6110, ktorou sa riadi projektovanie chodníkov a cestičiek pre chodcov najmenšia voľná šírka chodníka musí byť 1,5 m, teda 0,75 m na každú jeho stranu). Vecné bremeno je zriadené na parc. č. 8004/3, ktorá pri vyporiadaní pripadla do vlastníctva žalovaného 1/ a je zo všetkých najširšia (šírka 8,72 m), preto mu ponechal v podstate doteraz ním obhospodarovanú výmeru a ním vysadené riadky vinohradu bez súhlasu ostatných spoluvlastníkov. Časť tejto parcely žalovaný 1/ používa na jazdu traktorom pri sezónnych prácach a jeho parcela za spoločným dvorom je situovaná za stavbami vo vlastníctve žalobcu a žalovanej 2/, čo bolo zrejme už v minulosti, keď sa stavby realizovali. Preto je dôvodné, aby znášal ťarchu zriadeného vecného bremena

1.6. K obrane žalovaných 1/ a 3/ okresný súd uviedol, že skutkové okolnosti prejednávaneho sporu sú odlišné od skutkových okolností uvedených v rozhodnutiach NS ČR sp. zn. 22Cdo/2854/2010 a sp. zn. 22Cdo/38/2005, na ktoré poukazovali. K odkazu žalovaných 1/ a 3/ na § 128 ods. 2 Občianskeho

zákonníka súd prvej inštancie uviedol, že v súdnej veci nejde o zriadenie vecného bremena podľa § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka spočívajúceho v práve cesty cez príľahlý pozemok. Nejde o situáciu, kedy vlastník stavby nie je zároveň vlastníkom príľahlého pozemku a prístup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť inak, a teda ani o obmedzenie vlastníckeho práva vo verejnom záujme. Ide o zabezpečenie prístupu zo stavby na pozemok získaný po vyporiadaní podielového spoluvlastníctva za účelom jeho obrábania. S ohľadom na neexistenciu verejného záujmu na zriadení vecných bremien neboli splnené podmienky na kompenzáciu obmedzenia vlastníckeho práva náhradou. Okresný súd podotkol, že zriadenie vecného bremena bolo do istej miery zmiernením znevýhodneného postavenia žalobcu a žalovanej 2/ v rámci vyporiadania podielového spoluvlastníctva. Obmedzenie vlastníckeho práva vecným bremenom dotknutých účastníkov tak bolo istým spôsobom kompenzované výhodnejším postavením z hľadiska polohy pozemkov nadobudnutých pri vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, čím okresný súd rešpektoval dlhodobo zaužívaný spôsob užívania nehnuteľností spoluvlastníkmi napriek nesúhlasu žalobcu a žalovanej 2/.

1.7. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania aplikoval súd prvej inštancie § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) a rozhodol, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Do úvahy zobral skutočnosť, že žalobca aj žalovaná 2/ pred podaním žaloby vyvíjali aktivitu za účelom zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva mimosúdnou dohodou. Žalobca žadoval zrušenie podielového spoluvlastníctva reálnou deľbou, len navrhoval reálne iné rozdelenie. Okresný súd vyporiadal podielové spoluvlastníctvo na základe vykonaného dokazovania rozdielne od žalobcom navrhovaných dohôd. Teda žalobca bol fakticky úspešný v žalobe o reálnu deľbu, ale neúspešný v spôsobe jej prevedenia. Súd prvej inštancie prihliadol i na charakter súdneho sporu, keď vyporiadanie podielového spoluvlastníctva bolo v záujme všetkých podielových spoluvlastníkov.

1.8. Okresný súd podľa § 148 ods. 1 OSP rozhodol o povinnosti žalobcu a žalovaných 1/, 2/ a 4/, u ktorých nie sú predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov, zaplatiť trovy štátu (znalečné), každého v sume 398,22 eura. Uznesením č. k. 2C/156/2008-547 z 11. apríla 2012 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 11Co/492/2012-597 zo 04. februára 2013 bolo žalovanej 3/ priznané oslobodenie od súdnych poplatkov v celom preto okresný súd rozhodol, že vo zvyšku (v časti pripadajúcej na žalovanú 3/) znáša trovy konania štát.

2. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (ďalej iba „odvolací súd“) rozsudkom z 30. marca 2022 sp. zn. 26Co/36/2021 na základe odvolania podaného právny predchodcom žalobkyne - pôvodným žalobcom G.. N.. Y. O. a žalovanými 1/ a 3/ rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I., III., V., VI. potvrdil, vo vzťahu žalobkyne a žalovaných 2/, 4/ rozhodol, že žalované 2/, 4/ majú nárok voči žalobkyni na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu a vo vzťahu žalobkyne a žalovaných 1/ a 3/ rozhodol, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov odvolacieho konania právo. Uznesením z 02. marca 2022 sp. zn. 26Co/36/2021 odvolací súd podľa § 63 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku rozhodol, že v konaní pokračuje na strane žalobcu s T.. W. O., narodenou XX. B. XXXX, bytom U. XXX/X, U., ktorá je podľa výsledkov dedičského konania právny nástupcom žalobcu G.. N.. Y. O., narodeného XX. T. XXXX, zomrelého XX. H. XXXX.

2.1. Z dôvodov rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu potrebnom na vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správny skutkový zisteniam, vec správne právne posúdil a svoje rozhodnutie náležite aj odôvodnil. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia konajúceho súdu prvej inštancie, na ktoré v podrobnostiach poukázal. Žalobca, žalovaný 1/ ani žalovaná 3/ v odvolacom konaní nevzniesli žiadne nové námietky, s ktorými by sa už nevyporiadal súd prvej inštancie pri rozhodovaní vo veci samej.

2.2. K námietke žalobcu o nezrozumiteľnosti a zjavnej neodôvodnenosti odvolaním napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd dodal, že Ústavný súd Slovenskej republiky v zhode s rozhodovacou praxou Európskeho súdu pre ľudské práva stabilne judikuje, že povinnosť súdu odôvodniť rozhodnutie neznamena automaticky povinnosť poskytnúť podrobnú odpoveď na každý nastolený argument. Okresný súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ktoré primerane vysvetlil.

2.3. Okresný súd správne rozhodol i o náhrade trov konania aj o trovách štátu. Odvolací súd poukázal na správne a úplné odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie v časti trov konania aj na správny záver, že žalobca bol fakticky úspešný v žalobe o reálnu deľbu, neúspešný v spôsobe jej prevedenia. Z tohto dôvodu aj s prihliadnutím na charakter súdneho sporu (vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam, ktoré bolo v záujme všetkých podielových spoluvlastníkov) bolo o trovách konania potrebné rozhodnúť postupom podľa § 142 ods. 2 OSP. Obdobne správny bol záver súdu prvej inštancie o práve štátu na náhradu trov konania v rozsahu 1.592,88 eura (4 x 398,22 eura) s tým, že štátu neprináleží náhrada trov konania pripadajúca na žalovanú 3/, oslobodenú od povinnosti platiť trovy konania.

2.4. V odvolacom konaní mali plný úspech len žalovaná 2/ a žalovaná 4/. Žalobca, žalovaný 1/ a žalovaná 3/ mali úspech len čiastočný. Žalobca bol úspešný v časti zriadenia vecného bremena spočívajúceho v práve prechodu cez pozemky toho času vlastnícky patriace žalovanému 1/ a žalovanej 3/ a neúspešný v časti namietaného rozsahu vecného bremena - práva prejazdu ľahkou technikou a šírke prejazdu v rozsahu 2,5 m, ako aj v časti rozhodnutia o trovách konania a trovách štátu. Žalovaný 1/ a 3/ mali úspech v časti rozsahu vecného bremena, ako aj v časti rozhodnutia o trovách konania, neúspech mali v časti zriadenia vecného bremena spočívajúceho v práve prechodu cez ich nehnuteľnosti. Žalovaná 2/ bola úspešná v časti zriadenia vecného bremena spočívajúceho v práve prechodu cez pozemky toho času vlastnícky patriace žalovaným 1/ a 3/ a v časti rozhodnutia o trovách konania. Žalovaná 4/ bola úspešná v časti rozhodnutia o trovách konania. V odvolacom konaní plne úspešnej žalovanej 2/ a žalovanej 4/ a čiastočne úspešnému žalobcovi, žalovanému 1/ a žalovanej 3/ vznikol zásadne nárok na náhradu trov odvolacieho konania (v zmysle § 255 ods. 1, § 256 ods. 1 Civilného sporového poriadku, ďalej aj „CSP“ v spojení s § 396 ods. 1 CSP), o ktorom v zmysle § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP musí aj bez návrhu rozhodnúť odvolací súd, keďže týmto rozhodnutím sa konanie končí. O výške náhrady trov konania v takom prípade v zmysle § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník. Žalovaný 1/ - 4/ si náhradu trov konania neuplatnili a podľa obsahu spisu im v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli.

2.5. O trovách odvolacieho konania žalobcu, ktorý mal v odvolacom konaní len čiastočný úspech a náhradu trov odvolacieho konania si uplatnil, odvolací súd rozhodol postupom podľa § 396 ods. 1 a s poukazom na § 255 ods. 2 CSP žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

3. Proti výroku rozsudku odvolacieho súdu o potvrdení výroku I. rozsudku okresného súdu podal žalovaný 1/ dovolanie tvrdiac existenciu dovolacích dôvodov podľa § 421 ods. 1 písm. a), písm. c) CSP. Namietol, že Krajský súd v Trnave sa nezaoberal otázkou primeranej náhrady, ktorú súdy povinným z vecného bremena ani nepriznali a svoj odlišný názor v odôvodnení nevysvetlili. Poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 26Co/36/2021, ktoré uvedenú otázku riešilo odlišne, aj na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4MCdo/2/2014, podľa ktorého záver o neexistencii práva vlastníkov pozemku na náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva na dobu vopred neurčiteľnú nemôže byť v súlade s Občianskym zákonníkom ani s Ústavou Slovenskej republiky. V identickom duchu sa nesú aj rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/26/2014, 10Sžk/15/2016, 8Sžo/16/2008 alebo 4Sžo/65/2015. Za rozporný s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu žalovaný 1/ (ďalej aj „dovolateľ“) označil rozsah vecného bremena, ktorý má byť limitovaný v zmysle rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/40/2008 aj primeranosťou obmedzenia. Rozsah vecného bremena označil za neprimeraný minimálne vzhľadom k jeho účelu a koncepcii ochrany poľnohospodárskej pôdy.

4. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu navrhla „zastavenie dovolania“ a ukončenie súdneho sporu z dôvodu, že nemá záujem používať prechod cez pozemok dovolateľa, hoci odvolací súd rozhodol v jej prospech.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP; ďalej aj „najvyšší súd“ príp. „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

6. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

6.1. Aby určitá otázka mohla byť z hľadiska § 421 ods. 1 CSP relevantná, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda nie o otázku skutkovú); môže ísť o otázku hmotnoprávnu (odvíjajúcu sa od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine) aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Zároveň musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej neviedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť z hľadiska tohto ustanovenia považovaná za významnú. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom.

7. Ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a) CSP dopadá len na takú právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil, t. j. vysvetlil jej podstatu a uviedol súvisiace právne úvahy spolu s dôvodmi, pre ktoré zvolil práve riešenie, na ktorom založil svoje rozhodnutie a jej riešenia predstavuje odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/6/2017 (podobne napr. v rozhodnutiach sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/235/2016, 4Cdo/95/2017 a 7Cdo/140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, by mal dovolateľ: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť (a označením konkrétného stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c) uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

8. V prípade riadneho uplatnenia dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP musí ísť o právnu otázku, ktorú dovolací súd už riešil, v jeho rozhodnutiach je ale riešená rozdielne. Ak dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, je jeho (procesnou) povinnosťou: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd a b) označením konkrétnych (odlišných, aj navzájom si protirečiacich) rozhodnutí dovolacieho súdu doložiť, že predmetná právna otázka je dovolacím súdom skutočne rozhodovaná rozdielne. V rozhodnutí sp. zn. 8Cdo/78/2017 najvyšší súd doslovne uviedol, že dovolateľ je „povinný dovolací dôvod vymedziť označením rozhodnutí dovolacieho súdu, v ktorých dovolací súd o danej právnej otázke rozhodoval rozdielne (zaujal iné právne závery)“.

9. Dovolateľ explicitne nijakú právnu otázku, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu alebo ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne, neformuloval. Aplikujúc ustanovenie § 124 CSP však dovolací súd posudzoval dovolanie podľa jeho obsahu a v snahe autenticky porozumieť textu dovolania ako celku (viď nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 15/2021 z 25. mája 2021 alebo jeho nález sp. zn. I. ÚS 336/2019 z 09. júna 2020) dospel k záveru, že žalovaný 1/ za právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, považoval otázku priznania náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva vlastníka novovzniknutej nehnuteľnosti pri zriadení vecného bremena k novovzniknutej nehnuteľnosti v prospech vlastníka inej novovzniknutej nehnuteľnosti v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva. Dovolací súd po preskúmaní obsahu spisu a obsahu odôvodnení rozsudkov súdov nižších inštancií dospel k záveru, že takáto dovolateľom nastolená právna otázka vo vzťahu k predmetu konania nebola tou právnou otázkou, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Súd prvej inštancie sa v odôvodnení rozsudku vypořiadal (na strane 19 odôvodnenia) s poukazom žalovaných 1/ a 3/ na ust. § 128 ods. 1 Občianskeho zákonníka (pravdepodobne mali na mysli ust. § 128 ods. 2 OZ) a tvrdenou potrebou vykompenzovania obmedzenia vlastníckeho práva náhradou.

Konštatoval, že v súdnej veci nejde o zriadenie vecného bremena podľa § 151o ods. 3 OZ spočívajúceho v práve cesty cez príľahlý pozemok, keď vlastní stavby nie je zároveň vlastníkom príľahlého pozemku a prístup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť inak a nejde o obmedzenie vlastníckeho práva vo verejnom záujme. Dôvodom zriadenia vecného bremena je zabezpečenie prístupu zo stavby na pozemok, získaný po vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, za účelom jeho obrábania. Odvolací súd, viazaný v zmysle § 380 CSP odvolacími dôvodmi vymedzenými odvolateľom, správnosť týchto záverov súdu prvej inštancie v odvolacom konaní nepreskúmaval. Z obsahu odvolania žalovaných 1/ a 3/ podaného proti rozsudku okresného súdu z 03. mája 2016 totiž nevyplýva, ako zistil dovolací súd, že správnosť týchto záverov okresného súdu žalovaní 1/ a 3/ v odvolacom konaní namietli. Možno potom uzavrieť, že nastolená dovolacia otázka nebola v odvolacom konaní riešená vôbec. V tejto časti je preto dovolanie neprípustné, čo znamená, že dovolací súd sa nemohol zaoberať ani jeho dôvodnosťou.

10. Za odporujúci ustálenej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu dovolateľ označil „aj samotný rozsah vecného bremena“, pretože je neprimeraný vzhľadom k jeho účelu a koncepcii ochrany poľnohospodárskej pôdy. Konkrétnu právnu otázku, spojenú s uvedenou problematikou, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, príp. ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne dovolateľ kvalifikovaným spôsobom (popísaným v bode 8. odôvodnenia tohto rozhodnutia dovolacieho súdu) nevymedzil. Prejavujúc nesúhlas s rozsahom zriadeného vecného bremena sa dovolateľ sústredil na opakovanie skutkovej argumentácie, ktorú prednášal v základnom konaní. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a) alebo písm. c) CSP.

11. Niektoré argumentácie použité v dovolaní nasvedčujú (§ 124 CSP), že dovolateľ namieta aj porušenie jeho práva na spravodlivý proces vadami, ktorých sa mali dopustiť súdy nižších inštancií v procese hodnotenia dôkazov, nedostatočným odôvodnením a sčasti arbitrárnosťou ich rozhodnutí.

12. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie a na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti), právo podať opravný prostriedok atď.

13. Vzhľadom na obsah dovolania, tvorený z väčšej časti vyjadrením nespokojnosti a polemikou dovolateľa so skutkovými zisteniami a právnymi závermi súdov nižších inštancií musí dovolací súd upriamiť pozornosť na fakt, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, nie ďalšie odvolanie. Dovolací súd nie je treťou inštanciou, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/67/2017). Dovolací súd rovnako pripomína, že dovolaním sa nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania (preto dovolací súd nemohol prihliadať na skutkové tvrdenia prednesené dovolateľom v odvolacom konaní). Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly má dovolací súd možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (napr. tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov atď.) a či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo

prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

14. Dovolateľ v prvom rade vytýkal nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu a jeho arbitrárnosť. K týmto námietkam treba uviesť, že právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Jedným z princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 220 CSP a § 393 CSP, I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov - od 01. júla 2016 strán sporu (IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán; zároveň judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Ako vyplýva (aj) z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 245/2022 zo dňa 20. septembra 2022 „arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov sú najčastejšie dané rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. II. ÚS 336/2019).“

15. Dokazovanie je časť civilného súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). V dokazovaní sa súd obmedzuje len na zisťovanie skutkových poznatkov (poznatkov o skutkových okolnostiach, ktoré zakladajú a odôvodňujú prejednávaný nárok). Posúdenie návrhov na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 185 ods. 1 CSP), a nie strán sporu.

15.1. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, majúcej základ v ústavnom princípe nezávislosti súdov. Táto zásada, vyplývajúca z čl. 15 základných princípov Civilného sporového poriadku, normatívne rozvinutá v § 191 ods. 1 CSP znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamená, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak, konečné meritórne rozhodnutie musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania (v podrobnostiach pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 729).

15.2. O vadách v procese dokazovania možno hovoriť vtedy, ak súd vychádzal pri rozhodnutí zo skutočností, pre ktorú nie je z vykonaných dôkazov podklad, alebo ak považoval určitú skutočnosť za základ svojho rozhodnutia úplne inak, ako vyplýva z vykonaného dokazovania, prípadne, ak nezistil určitú podstatnú skutočnosť, ktorá bez ďalšieho z vykonaného dokazovania vyplýva.

16. Dovolací súd po preskúmaní obsahu spisu a rozhodnutia napadnutého dovolaním konštatuje, že žiadnu z namietaných procesných väd v intenzite porušujúcej právo dovolateľa na spravodlivý proces v postupe súdov nižších inštancií nezistil. Rozsudky súdov obidvoch inštancií spĺňajú vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 220 ods. 2 a § 393 ods. 2 CSP, preto ich nemožno považovať za nepreskúmateľné, neodôvodnené, či zjavne arbitrárne (svojvoľné). Odôvodnenia rozsudkov zodpovedajú základnej (formálnej) štruktúre, súslednosti ich jednotlivých častí a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudkov vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Ani v hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia súdov je koherentná a ich rozhodnutia konzistentné, logické a presvedčivé, zvolené premisy aj závery, ku ktorým na ich základe súdy dospeli, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Žalovaný 1/ v dovolaní neuvádza relevantné skutočnosti, ktoré by neboli zistené a vyhodnotené v konaní pred súdmi nižších inštancií.

16.1. V konkrétnostiach dovolací súd uvádza, že odvolací súd sa (v 32. a 33. bode odôvodnenia jeho rozsudku) stotožnil s posúdením existencie dôvodu na zriadenie vecného bremena cez pozemky parcela č. 8004/3, č. 8004/5 v prospech vlastníkov pozemkov parcela č. 8003, č. 8004/6 spočívajúceho v práve prechodu v šírke 1,5 m okresným súdom. Uviedol, že novovytvorené parcely č. 8003, č. 8004/6 ako jediné nenadväzujú na spoločný dvor parcelu č. 8004/1 prikázanú do podielového spoluvlastníctva strán sporu (každému v 1/5), kde mali strany sporu postavené vinohradnícke domčeky a nachádzajú sa v hornej časti vyporiadavaných nehnuteľností, resp. najďalej od spoločného dvora v podielovom spoluvlastníctve strán sporu. Zriadením vecného bremena preskúmaným rozsudkom bude sčasti zvýhodnená (zrejme má byť správne uvedené kompenzovaná, pozn. dovolacieho súdu) ujma vlastníkov novovytvorených parciel č. 8003, č. 8004/6 spočívajúca vo vzdialenosti od spoločného dvora parc. č. 8004/1 s vinohradníckymi domčekmi, ktoré dlhodobo slúžia na uskladnenie náradia, hnojív, postrekov, úrody, prípravovňu spracovania úrody. V prípade nezriadenia vecného bremena spočívajúceho v práve prechodu v šírke 1,5 m cez parcely č. 8004/3, č. 8004/5, by vlastníci parciel č. 8003, č. 8004/6 boli nútení použiť niekoľkonásobne dlhšiu cestu z hornej časti. Zdôraznil nezáujem žalovaných 1/, 3/ o prikázanie novovzniknutých parciel č. 8003, č. 8004/6 do ich vlastníctva práve pre vzdialenejšiu polohu od spoločného dvora. Odvolací súd zároveň vyhodnotil argumentáciu predchádzajúceho žalobcu G.. N.. Y. O. o potrebe zriadenia vecného bremena spočívajúceho nielen v práve prechodu v šírke 1,5 m, ale aj v práve prejazdu ľahkým vozidlom v šírke 2,5 m, za neopodstatnenú (v prípade využitia mechanizmov nachádzajúcich sa v mieste jeho bydliska mohol na presun použiť prístupovú cestu (účelovú verejnú komunikáciu) na parc. č. 7833 z hornej časti pozemkov, na ktorú je zabezpečený prístup z asfaltovej cesty zo spodnej časti pozemkov, zhodnotený ako jednoduchší oproti prejazdu cez celú dĺžku novovzniknutej parcely č. 8004/3 (vinica vo svahovitom teréne). Zriadenie vecného bremena spočívajúceho v práve prechodu (nie v práve prejazdu) bude zodpovedať konkrétnym podmienkam a účelu užívania vyporiadavaných nehnuteľností a nepochybne nebude nad primeranú mieru obmedzovať vlastníkov nehnuteľností zaťažených vecným bremenom.

16.2. K odvolacej námietke týkajúcej sa neprimeranosti zásahu do ich vlastníctva a rozporu rozhodnutia okresného súdu o zriadení vecného bremena súdnou praxou (rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cdo/2854/2010 a sp. zn. 22Cdo/38/2005 odvolací súd uviedol, že uvedené rozhodnutia riešia odlišný prípad, ako vysvetlil už súd prvej inštancie. Dovolací súd dopĺňa, že rozhodnutia súdov iných štátov, a teda ani rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky pod pojem ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nespádajú (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 31. októbra 2017 sp. zn. 6Cdo/129/2017). Zároveň v bode 39. odôvodnenia odvolací súd vysvetlil, že ustanovenie § 142 ods. 3 veta prvá Občianskeho zákonníka je právnou normou s relatívne neurčitou hypotézou (nie je stanovená priamo právnym predpisom), ponecháva teda na súde, aby podľa svojho uváženia v každom jednotlivom prípade vymedzil hypotézu právnej normy sám. To, či súd pri zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva vecné bremeno zriadi, potom záleží na jeho voľnej úvahe; táto úvaha musí

vychádzať z právne relevantných skutočností. Nebolo pochybným, že vlastníci novovzniknutých pozemkov parciel č. 8003, 8004/6 majú na tieto prístup z hornej časti vyporiadavaných nehnuteľností cez účelovú komunikáciu, avšak sú naďalej vlastníkmi aj spoločného dvora parcely č. 8004/1, na ktorom mali predchádzajúci žalobca a žalovaná 2/ umiestnené vinohradnícke domčeky. Práve preto súd prvej inštancie zriadil vecné bremeno v podobe práva prechodu (nie aj požadovaného prejazdu vozidlom), keď zobral do úvahy aj zvýšené náklady spojené s nutnosťou motorizovaného presunu (vzhľadom na dĺžku cesty) cez účelovú komunikáciu v hornej časti vyporiadavaných nehnuteľností. Zriadenie vecného bremena aj v podobe prejazdu v rozsahu 2,5 m súdy označili za ne hospodárne a neúčelné, keďže takéto obmedzenie užívania novovzniknutých pozemkov by už obťažovalo vlastníkov zaťažených pozemkov a spôsobovalo im tak neprimeranú ujmu. Odvolací súd zdôraznil, že len samotná možnosť prístupu vlastníkov novovzniknutých pozemkov parciel č. 8003, č. 8004/6 k týmto pozemkom cez účelovú komunikáciu z hornej časti, nemôže bez ďalšieho brániť zriadeniu vecného bremena, ale je potrebné prihliadnuť aj k širším súvislostiam (napr. spôsob reálneho rozdelenia nehnuteľností, spoluvlastníctvo spoločného dvora, umiestnenie vinohradníckych domčekov, účel užívania novovzniknutých pozemkov a pod.) vrátane doterajšieho spôsobu užívania vyporiadavaných nehnuteľností stranami sporu. Prekážkou vyporiadania podielového spoluvlastníctva k pozemkom jeho reálnym rozdelením vrátane zriadenia vecného bremena nemôže byť podľa odvolacieho súdu okolnosť, že pozemky bude možné po rozdelení užívať k stanovenému účelu oproti doterajšiemu stavu s určitým obmedzením. Súd prvej inštancie zvolil jeden z možných variantov rozdelenia pozemkov, líšiaci sa od iných spôsobom prístupu strán sporu k pozemkom, a to variant vyplývajúci priamo zo zákona (§ 142 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Odvolací súd zdôraznil, že výber zvoleného spôsobu vyporiadania súd prvej inštancie dostatočne odôvodnil požiadavkou rovnosti všetkých spoluvlastníkov rozdelených pozemkov, keď vecné bremena zriadil za účelom prístupu k novovzniknutým pozemkom v hornej časti vyporiadavaných nehnuteľností podstatne vzdialenejších od spoločného dvora, a to len v nevyhnutnom rozsahu.

16.3. K odvolacej námietke žalovaných 1/, 3/ o rozpore zriadenia vecného bremena so zákonom č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov odvolací súd uviedol, že bezpochyby každý užívateľ má povinnosť užívať poľnohospodársku pôdu v súlade s jej funkciou a spôsobom zodpovedajúcim jej významu. Zriadením vecného bremena v podobe práva prechodu v súvislosti s reálnym rozdelením pozemkov súdom prvej inštancie nedošlo k zmene druhu pozemku, ani k používaniu poľnohospodárskej pôdy na stavebné účely a iné nepoľnohospodárske účely. Naopak právo pešieho prechodu bolo zriadené za účelom plnohodnotného užívania vinohradov vo vlastníctve strán sporu a nebráni v užívaní týchto pozemkov ako vinice, zvlášť v situácii, keď samotní vlastníci zaťažených pozemkov cez svoje pozemky prechádzajú za účelom ich obrábania.

17. So zreteľom na zhora uvedené dovolací súd uzatvára, že dovolaním napadnutým rozsudkom krajského súdu v tomto spore nedošlo k porušeniu ústavou zaručeného práva dovolateľa na súdnu ochranu. Prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP je potom daná, ale dovolanie nie je dôvodné pre nenaplnenie uplatneného dovolacieho dôvodu, takže dovolanie po prejednaní bez pojednávania (§ 443 CSP časť vety pred bodkočiarkou) dovolací súd podľa § 448 CSP zamietol.

18. V dovolacom konaní úspešnej žalobkyni dovolací súd voči žalovanému 1/ právo na náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože z obsahu súdneho spisu nevyplýva, že žalobkyni v dovolacom konaní trovy konania vznikli (§ 255 ods. 1 CSP).

19. Tento rozsudok prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.